

Redacțiunea Administrației
 Tipografia:
 BRAȘOVU, piața mare Nr. 22
 Scrierile neînscrise nu se pri-
 mesc. Manuscrise nu se re-
 trimite!

Birourile de anunțuri:
 Brașov, piața mare Nr. 22

Inserate mai primește în Viena
 Rudolf Mosse Verlagsanstalt & Volger
 (Hofhaus), Henry Schalk, Alois
 Herold, M. Duker, A. Oppel, J. Don-
 nerberg; în Budapesta: A. V. Gold-
 burger, Anton Moser, Eckstein, Bernat;
 în Frankfurt: G. L. Döcker; în Ham-
 burg: A. Blücher.

Prețul inserțiilor: o serie
 garzonă pe o coloană 8 or.
 și 80 cr. șimplu pentru a pu-
 blicare. Publicări mai dese
 după tarife și învoială.
 Reclame pe pagina III-a o
 serie 10 cr. v. a. sau 80 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI

ANULU LIV.

„Gazeta” este în stă-care d.
 Abonamente pentru Austro-Ungari
 Pe un an 12 fl., pe se-
 6 fl., pe trei luni 3 fl. un
 Pentru România și străinătate:
 Pe un an 40 franci, pe șese
 luni 20 franci, pe trei luni
 10 franci.
 Se prenumără la toate oficiile
 poștale din țară și din afară
 și la dd. colectori.

Abonamentul pentru Brașov:
 la administrație, piața mare
 Nr. 22, etajul I.: pe un an
 10 fl., pe șese luni 6 fl., pe trei
 luni 2 fl. 50 cr. Cu dusul în
 casă: Pe un an 12 fl., pe
 șese luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
 Un exemplar 5 or. v. a. sau
 15 bani.
 Atât abonamentele cât și
 inserțiile sunt a se plăti
 înainte.

Nr. 145.

Brașov, Luni, Marți 2 (14) Iulie.

1891

Nou abonament la „GAZETA TRANSILVANIEI”.

Cu 1 Iulie 1891 stil vechiu
 s'a deschis nou abonament, la care in-
 vităm pe toți amicii și sprizitorii foiei noastre.

Prețul abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria: pe trei luni 8 fl.
 pe șese luni 6 fl., pe un an 12 fl.

Pentru România și străinătate: pe trei
 luni 10 franci, pe șese luni 20 franci, pe un
 an 40 franci.

Abonamente la numerele cu data de Duminecă:

Pentru Austro-Ungaria: pe un an 2 fl., pe
 șese luni 1 fl.

Pentru România și străinătate: pe un an 8
 franci, pe șese luni 4 franci.

Abonarea se poate face mai ușor și
 mai repede prin mandate postale.

Domnii, cari se vor abona din nou
 se binevoiesc a scrie adresa lămurită și
 a arăta și posta ultimă.

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei”.

Afaceri năsedene.*)

III

Ađi ne vom ocupa cu ces-
 tiunea fondurilor, care cestiune,
 în decursul anilor de comisa-
 riată a lui Banffy, a ținut în
 continuă agitație pe toți Români
 de bună sântă.

Averile fondurilor scolastice
 și de stipendii din fostul district
 al Năsăudului, menite pentru foștii
 grănițeri și descendenții lor, s'au
 administrat până la finea anului
 1888 printr'un comitet anume
 ales de foștii grănițeri și constă-
 tătorii numai din Români. Menirea
 acestor fonduri și-a atins scopul
 lor.

La Năsăud priveam cu multă
 încredere; priveam cu nespă
 bucurie, vedând cum se ivesc
 o generație bine educată, o ge-
 nerație înflăcărată de marele ideal
 al culturii naționale, care în tot

locul făcea onore fundatorilor
 și susținătorilor gimnasiului din
 Năsăud.

Cui i-ar fi trecut însă prin
 minte și cine ar fi crezut vre-
 odată, că se va afla om, chiar
 din sinul descendenților grăni-
 țeri, tocmai din mijlocul tineri-
 mei crescute cu bani grănițeresci
 și în gimnasiul năsăudeni, care
 se lucre în mod violent la rui-
 narea mărețelor idei ale în vezi
 neuităților fundatori ai fonduri-
 lor și institutelor de învățământ
 dela Năsăud?

Cine ar fi putut crede pe la
 anii 1880 și 1881, că „cavalerul”
 Ciocan, care a fost în șirul
 celor dintei absolvenți ai gimna-
 siului din Năsăud, și pe care
 grănițerii îl ridică la cele mai
 înalte și mai onorifice trepte în
 mijlocul lor, se cuteze mai târ-
 ău a se face inamicul cel mai
 neîmpăcat al fondurilor, al
 gimnasiului și al tuturor școle-
 lor existente în fosta graniță mi-
 litară?

Nu, acesta nimeni n'o putea
 crede!

El, care odinioară făcea parte
 din redacția ziarului „Albina”;
 el, care la 1881 a participat, în
 numele foștilor grănițeri la con-
 ferința națională din Sibiu, el,
 care s'a făcut pe sine întemeiă-
 torul și organizatorul comuni-
 unilor grănițeresci; el, care a
 compus, chiar pe baza „Instru-
 mentului fundațional”, la 1885,
 un nou statut de administrare a
 fondurilor grănițeresci; cine cre-
 dea, ăcem, că el însuși, care a
 făcut toate acestea se fă inamicul
 cauzei grănițeresci? Și totuși s'a în-
 tēplat, ăr lumea românească a
 început deja să se convingă, că
 Ciocan altmintrelea lucră în
 fața grănițerilor și altmintrelea
 lucră în ascuns.

Căci ce face el?

Mai întâiu iese din partidul

național, ca să pōtă candida ca
 deputat în cerșul electoral al
 Năsăudului. Lucru natural, că
 nu spre a fi ales ci cu alte sco-
 puri... După aceea se pronunță
 contra comuniunilor grănițeresci,
 se lapă de statutul fondurilor,
 statut elaborat de el însuși;
 desconsideră „Instrumentul fun-
 dațional” și împreună cu Banffy
 compune un statut, și câștigă
 aprobarea regimului și-l impune
 administrației fondurilor.

Er rezultatul acestei manopere
 pline de batjocură pentru binele
 comun, îl vedem cu toții as-
 tăđi. Căci mai întâiu grănițerii
 trebuie să susțină un gimnasiu,
 care mâne, poimâne, va fi un
 asil de maghiarizare; represen-
 tanții grănițeri, ca membri ai Co-
 mitetului fondurilor, au fost o-
 priți, printr'o ordinațiune dela 1885
 cu data 29 August Nr. 1071, de
 cătră fostul paș Banffy, pe cale
 telegrafică, de-a se întruni spre a
 decide asupra sorții averilor lor,
 amenințați fiind, la casă, că s'ar
 opune, cu puterea armată; ăr prin
 o altă ordinațiune cu data 17 Oct.
 1885 Nr. 1395 comisarul regimu-
 lui opresce strict, ca în actele
 fondurilor se mai figureze nume-
 le de „grănițeri” și „fonduri grăni-
 țeresci”. Și ărși prin altă ordina-
 țione cu data 4 August 1885 Nr.
 886 tot comisarul Banffy inter-
 ăce cu mare vigore comisiunei
 administratoare de fonduri, ca să
 așternă actele — precum ăce „In-
 strumentul fundațional” — la
 Inaltul Minister prin Ordina-
 riatul din Gherla și dispune as-
 pru ca numai prin comisariat
 să comunice cu regimul. Și în
 fine cu ordinațiunea din 15 De-
 cembrie 1885 Nr. 1806 Banffy di-
 solvă Comisiunea fondurilor și
 numesce el membri după bunul
 său plac.

Dér câte alte n'a mai lucratu
 comisarul-paș Banffy alături cu

d-l „cavaler”, care la tōte tap-
 tele și atentatele volnice și ile-
 gale a plecat capul și a
 mers mână în mână cu stăpă-
 nul său!

Sdruncinate fiind aședemin-
 tele vechi grănițeresci, apare de-
 odată „cavalerul” Ciocan sus-
 ținut de Banffy în apogeu ne-
 giuirilor sale. Căci la anul 1889,
 în 6 Aprile, se convocă din par-
 tea vice-comitetului comitatens
 cel dinteu Comitet pe baza sta-
 tutului impus fondurilor de Csáky-
 Bánffy-Csokán János.

Un tipet de durere a eșit
 în acea ă de tristă aducere aminte
 din pieptul paciniceii populațiunii
 române grănițeresci. Doi-spre-ăce
 membri, după un protest solemn
 predat în ședința plenară Comi-
 sarului Banffy, părăsiră sala ședin-
 țelor, lăsându tōtă răspunderea
 pe umerii Comisarului și a pré-
 catului său serv, Ciocan.

De aici înainte preoțimea în-
 trégă se retrage din șinul Comi-
 tetului administrativ, precum și
 toți ămenii cari n'au avut de a
 trăi din grația lui Banffy, seu Ciocan.

Dér se vedem din cine e com-
 pus actualul Comitet adminis-
 trativ? La pag. 7, § 21 a nou-
 lui statut impus și neprimit de
 adevărații grănițeri, cetim urmă-
 țorele:

„Comitetul (adunarea generală) se
 compune a) Din câte un membru, ales
 sub presiul proto-judelui administra-
 tor, seu în cas de împiedecare a ace-
 stuia, a judeului prin reprezentanța comu-
 nală organizată în sensul art. de lege
 XXII ex 1886 din cele 45 comune din
 fostă graniță militară. b) Din 12 mem-
 bri, pe cari îi numesce guvernul dintre
 membri congregațiunei comitatense. c) Din
 directorul gimnasiului.

Ne putem déră închipui, cine
 are astăđi loc în Comitetul fon-
 durilor? Ne putem închipui, cu
 ce ființe are de a conduce actua-

FOILETONUL „GAZ. TRANS.”

(8)

Inimi de aur.

Roman, de I. Edhor. Tradus de Julia.

Contesa Georne petrecea de două
 săptămâni în B. și încă tot nu întorse
 visita la mirăsa fratelui ei. Pe lângă
 tōtă bunăvoința, nu a putut, căci vi-
 sitele, ce le făcea nobilimei din jur, o
 reținură. Afară de acestea, îi sosiau di-
 ferite invitări la excursiuni la țară, că-
 lătorii cu luntrea, c'o vorbă îi era im-
 posibil.

În liniștitul orășel se produse o
 adevărată agitațiune din cauza contesei
 Georne, care prin splendidele ei toalete
 și prin prezentarea strălucită, punea pe
 toți în uimire. Helda era atât de ocu-
 pată cu contesa, încât numai fōrte rar
 și pe timp scurt cerceta pe mirăsa-sa.
 El pururea era distras și tăcut. Nu
 mai întreba nimic dela Ruth, ăr acea
 încă vorbea puțin... Ambii simțiau, că
 s'au înstrăinat unii de alții. Helda în-
 terăse Ruth de a mai ține pretiniă cu
 familia Dölling.

— „În otelul Roestel a domni

ăđi o tăcere surprinștore... Ore se fi
 plecată contesa?” întrebă Alice, privind
 pe furiș la verișora-sa.

Ruth făc din umeri.

— „Acastă distinsă soră a lui Kurt
 nu-mi place de loc”, continuă Alice.
 „Șci, că ție nu ți pare bine să ađi
 așa ceva...”

— „Kurt nu pōte negligea pe sora
 sa pentru...”

— „Pentru ca să placă miresei sale,
 se înțelege că nu”, ăce cu durici Alice.
 „Dér ce palidă ești tu ărși, Ruth! Nu
 ai voi să mergem la dōmna Blum? Ea
 te aștēptă de mult.”

— „Dēuă vii cu mine, mergem
 numai decăt, scumpă Alice.”

Peste câteva minute, când Ruth
 urca scările locuinții forestierului însoțită
 de verișora-sa, inima încep să-i palpi-
 teze, ăr privirea îi sbură repede la fe-
 restrile din stânga. Un servitor îm-
 brăcat în livrea verde, deschise ușa și
 invită damele să ocupe loc. Din fere-
 strele mari ale acestei locuințe se pōte
 vedé fōrte bine edificiul poștei și ote-
 lul Roestel.

— „Credeam, că m'ai uitat cu

total”, ăce bētrâna dană. Ruth îi
 apucă mâna și i-o sērută. „Așa-déră de
 aici înainte vei veni mai des la mine,
 scumpă copilă?”

— „Da, mai des”, ăce Ruth.

Damele abia apucară loc, când
 deodată sună clopoțelul.

— „Vom fi conturbate”, ăce dōmna
 Blum.

— „Contesa Georne”, avisă servi-
 torul.

Pe fruntea bētrânei femei se ivi o
 creță ușoră, dér totuși se sculă și merse
 grațios să întēpine pe ambițioasă fi-
 gură. Ruth se trase la o parte, pieptul
 ei se umplu de indignațiune. Acastă
 femeie cutēză a păși peste pragul ace-
 lui bărbat, căruia i-a pricinuit atătea
 dureri!... Contesa, adresându un cuvânt
 afabil cătră dōmna Blum, ocupă loc
 pe sofa, unde ședuse Alice.

— „Nu aveți locuințe proprii?” în-
 trebă Carmen, scrutându c'o genială
 privire arangementul odăii.

— „Am două odăi cătră curte unde
 și dorm, însă Aldenhofen m'a rugat
 să nu ocolesc aceste localități și astfel
 le locuim împreună.

Ochii schinteiători ai Carmenei pri-
 viau scrutător.

— „De mult sunteți la Alden-
 hofen?”

— „Dela mōrtea soțului meu. So-
 ția judeului Aldenhofen era amica mea
 din copilărie și ea m'a luat la sine ca să
 m'ă aline durerea pierderii și a loviturii
 ce-o suferim.”

Contesa se mai informă cu privire
 la multe altele, ba nici apartamentele nu
 rămaseră neexaminate . . . . .

Câteva ăle în urmă Helda eși la
 plimbare cu mirăsa lui. Când erau aprōpe
 de pădure ađiră mai multe voci.

— „Ce se petrece aici?” ăce Helda
 oprindu-se. Făcură apoi câțiva pași mai
 departe și zăriră străcurându-se printre
 arbori, încōce și încolo, o mulțime de
 dame îmbrăcate în haine de diferite co-
 lori.

„Așa-i! ăce el, lovindu-și fruntea
 cu palma. „Am uitat, că Carmen dă
 ađi masă mare în pădure.” Helda apoi
 privi cu încordare la mica societate de
 pe pajiștea pădurei. „O societate alésă”,
 ăce el în batjocură. În haina ta sim-

lulă „cavaleră“ afacerile fondurilor și dela cine cere elă „încredere“ atunci când oamenii cu judecată independentă, chiar și în acest comitetă îi strigă: ...până aici, și mai departe nu!

Ună comitetă din care lipsesc cei mai cu autoritate bărbați din ținutul Năsăudului, ca vicarul Grig. Moisilă și ca protopopul gr. or. Simeonă Monda dimpreună cu înrăga preoțime gr. cat. și gr. or. nu vomă greși decă vomă susținé, că e putredă, că este o creațiune a unui omă, care afară de persóna sa nu mai are în vedere nimic.

Decă adurmiții în Domnulă grănițeră s'ar scula din mormintele loră și ar vedé cine stau adă în fruntea averiloră agonisite de ei cu lacrimi și cu sudoră de sânge, mai înainte de a'și cere dela Dumneșeu și a doua mórte, mai că ar sbiciui pe aceia, cară se rățoescă și se resfață adă în agonisela loră.

Așa ar fi, căci oamenii, cară fără de nici o bărbăția au concesă se se dărime vechile instituțiună, nu suntă vrednică de mai puțină.

Acelora dintre membri din comitetulă administrativă ală desă amintiteloră fondură, între cară găsimă și pe Itzig alătura cu Pișta și cu Hans și cară nu înțelegă și nici că voră se scie de destinațiunea fonduriloră, aceloră membri, dicemă, puțină le pasă decă astădă e Ciocană în frunte și mai puțină îi genéză, decă administrațiunea fonduriloră e ungrăscă, decă în gimnasia limba de propunere e cea maghiară, séu decă mâne, poimâne vor funcționa ca profesoră la gimnasiulă din Năsăudă nisce cinstiți jupână ungră aduși de pe puste Ungariei.

Durere, de dece oră durere, dér așa este! Acestă comitetă co-stătoră din membri aleși deoparte la dorința protojudiciloră, apoi constătoră de altă parte din membri numiți din sinulă congregațiunei comitatense, de bună sémă că nu va puté se nu aibă în vedere înainte de tóte interesele celoră dela cărmă, séu căpétuirea. Și apoi se nu ne uitămă, că celă ce pórtă fulgerulă pe deasupra loră este „cavalerulă“ Ciocană, elă comandéză și stăpănesce.

Când însé ești stăpănu și poruncitoră este ușoră să-ți storci „încredere“ dela oamenii pe cară îi stăpănescă.

Dér despre acésta în numărulă următoră.

CRONICA POLITICĂ.

— 1 (13) Iulie.

Diarulă „Egyetértés“ anunță o obstrucțiune complectă și pe față nu numai în contra reformei administrative, ci și în contra bugetului.

Majoritatea — astfelu se exprimă numita fóiă — voescă se forțeze afacerea. Ea voescă se introducă în fiă-care și ședințe duple și contéză pe aceea, oă membrii partidei independente voră părăsi câmpulă de luptă obosiți, moleșiți și bolnavi. Acésta e o presupunere necioplită care nu se va implini, ci va avea ca urmare, că membrii partidei independente jigniți în interesele loră economice, în viața loră familiară și în sănătatea loră voră folosi oră ce ocaziune ce li-s'ar oferi de ordinea de afaceri parlamentară, pentru că se sévirșescă în faptă obstrucțiunea desă amintită și se împedece nimicirea volnică a libertății țării. Proiectul de lege pentru reforma administrațiunei nu va deveni lege, dér cabinetulă Szapary nu va avea nici legea bugetară pentru-că partida independentă fiindă amărîtă ține de o datoriă sfântă se nu cruțe nici într'o privință, ună cabinetă, care nisuesce se ruineze libertatea publică prin o volnică atătă de orbă, ci sé-lă mătore de pe arena politică. Proiectul reformei administrațiunei conține numai 279 paragrafi, cară potă fi învinși prin obstrucțiune, din contra în bugetă suntă 6000 de punote, cară lesne potă fi învinse și fără obstrucțiune. Decă contelui Szapary îi place ca cu ajutorulă majorității sale se încetățenescă volnicia acésta ne mai audită spre ună scopă periculosă, atunci trebuie se aibă în vedere și urmările. Ministrulă președinte se provocă astădă la națiune. Și partida independentă se provocă la ea. Dieta trebuie disolvată pentru ca națiunea se se pronunțe prin alegerile generale. Cabinetulă Tisza a cădută din cauza pécateloră sale. Cabinetulă Szapary va căde numai fiindă s'a încercată se comită pécate mari.

— În ședința din 9 și 10 Iulie camerei ungră s'au întemplată scene turbulente, cară au întrecută chiar și cele mai viforose scene de pe timpulă desbateri legi militare. Stânga extremă iritată din cauza atitudinei ministrului președinte a demonstrată mai întâiu în contra acestuia, pentru-că a dîșu, că pe câtă timpă comitatele au fostă puternice țera nu s'a putută desvolta. Ală doilea scandală s'a produsă prin atitudinea re-dactorului diarului „Nemzet“ Gajári, care a declarată procederea unui vorbitoră din stânga de mișelăscă. Cei din stânga i-au strigată că e plătită și s'a produsă ună așa mare tumultă, încătă a trebuită se fiă suspendată ședința. Ga-

jări a și avută două dueluri în cauza acésta cu Vécsey și cu Géza Polonyi. Celă din urmă a fostă greu rănită la mână cu sabia.

— Diarulă parisiână „Gaulois“ publică o convorbire ce a avută raportulă sêu în Parisă cu d-na Văcărescu, mama domnișorei de onóre a reginei, Elena Văcărescu. Domnia sa se fi declarată că Principele Ferdinand este firmă hotărîtă de a lua în căsătoră pe fiica sa, chiar decă ar fi se renunțe la tronă. A mai declarată apoi, că nu numai Regina dér chiar și Regele, consimte cu acésta deciziune. Doi ani de țile a acunsă principele amorulă sêu și numai după aceea a cutezată a i-lă descoperi Regelui, care l'ar fi întâmpinată cu bunătate.

— Primirea, ce s'a făcută împăratului și împărătesei Germaniei în Anglia a fostă mai multă decătă strălucită. Pretutindenă împăratulă Wilhelm a fostă salutată cu entusiasmă de mulțime. Elă a visitată și „City of London“ (cetatea Londrei), unde a fostă declarată de cetățenă de onóre dându-i-se diploma provădută cu capsula de aură îndoită (de mare decătă cea obicnuită. La revista trupeloră au luată parte aprópe 20,000 de omeni mai totă voluntari, lucrători, funcționari, calfe ș. a., a căroră stăpăni au declarată, că se lipsescă de o țile de serviciulă loră, numai ca se se potă presenta înaintea împăratului germană.

SCRILE ȚILEI.

— 1 (13) Iulie.

Marile manevre, după cum anunță diarulă „Reichswehr“, se voră ține în țilele dela 1 până la 7 Septemvre, între Waidhofen de lângă Thaya și Schwarzenau. Incheierea loră va fi în 7 Septemvre, după ce împăratulă Franciscă Iosifă, împăratulă Vilhelm și regele Saxoniei, voră trece în revistă trupele, la cară voră lua parte 70,000 de soldați.

Pro litteris et artibus. Maj. Sa Monarchulă a conferită la propunerea ministrului de onte medalia „Pro litteris et artibus“ lui Dr. Hunfalvy Pál, pentru activitatea sa „distinsă“ pe tărémul „sciințelor.“ Dr. Hunfalvy recte Hundsdoerfer seim, că e membru ală academiei maghiare și înaintea Maghiariloră și-a căștigată mare popularitate prin nisuița lui de a combate continuită Româniloră în Dacia Traiană.

„Serată științifică“ în Gratz. Cetimă în diarulă „Gratzer Volksbl.“ din 11 Iulie n. c., că societatea academică a reuniuniunei de studenți „Carolina“ a ținută o serată științifică, în care a vorbită între alții și stud. filosof. d-lă August

Paul, care ținu o conferință despre Români, despre originea, istoria, locuințele acestora etc. ce a interesată multă pe auditori și a fostă aplaudată.

Nenorocire. Ni-se comunică, că Vineri după prânză a cădută copilulă de 2 ani ală lui Marcu Moașa din Dêrste într'o căldare plină cu apă ferbinte, pe care o dusesse mamă-sa afară în curte ca se jumulescă ună cocoșă. Deși copilulă a fostă repede scoasă afară, totuși se arse așa de tare, încătă deja în câteva ore muri.

Trei ani fără bucate. Din părțile Bandului de Câmpia ni-se împărtășescă sciři fôrtetriste cu privire la starea miseră la care fū adusă poporulă nostră din acele părți în urma lipsei de recolte din ultimii trei ani. În 1889 — dice ună corespondentă ală nostră — seceta ni-a uscată tóte ródele; în 1890 ghița (grindina) a sdrobotită înrăgă recoltă și mulți dintre nenorocii locuitori fură siliți în urma acésta se emigreze în România și în alte țeri pentru a-și agonisi trailulă vieței, lăsându-și acasă moșiile pustii. După tóte acestea poporulă aștepta cu nerăbdare secerișulă acestui ană, mai alesă fiind-că recolta era de totă frumoasă și promițătoare. La 5 Iulie n. se ivi însé ună noră greu de cătră Turda, din care o grindină în mărimea ouăloră de găină se descărcă peste o parte din hotarulă Căpușului, apoi peste hotarulă Bandului, Petei, Uroiului sécuiescă și a Uroiului de Câmpia. Grindina a nimicuită nu numai tóte sémănturile, ci și ierburile așa că nici vitele nu au ce mânca. A mai venită apoi și o apă mare, care a mănătu tóte fênurile, făcute gata și uscate. Din Bandă ni-se scrie, că tempestatea a fostă așa de mare, încătă a oborită grajdură, a spartă părții dela case, mulți porci, viței și alte animale au fostă omorite. Miseria e înspăimântătoare.

Invitări. Junimea română din Alba-Iulia și jură invită la petrecerea de véră împreună cu producțiune teatrală, ce se va arangia Duminecă în 19 Iulie n. c. în grădina hotelului la „Sóre“. Inceputulă la 6¹/₂ ore p. m. Venitulă curată e destinată pentru acoperirea lipseloră școlii gr. cat. din Alba-Iulia. Prețulă de intrare: Loculă 1, 80 cr., ală 2-lea 60 cr., ală 3-lea 30 cr., ér în galeriă 20 cr. de persónă. Ofertele se voră chita prin diare.

— Inteligența română din Uifaléulă săsescă și jură invită la petrecerea de véră, ce se va arangia în „Hotelulă opidană“ din Lechința săsescă, la 19 Iulie n. c. în favorulă școlii române gr. cat. din Uifaléulă săsescă. Intrarea de

plă de catună nu te poți presenta acolo“, sfișri asesorulă nădușit.

— „Voiu trece lină și nevedută pe cale și tu te vei duce la sora ta“, replică Ruth, privindă cu sfilă la mirele, ei, de care despărțindu se, își îndreptă pașii spre grădina forestierului. Peste câteva minute ajunse în tufișă lângă grădina. Deodată se audiră apropiindu-se nisce pași. Ruth se plecă. Cu nici ună preță n'ar fi voită se fiă observată; trase decă cu amândouă mâinile crengile unui tufișă destejară se se acopere. Aprópe de ea se audă ună sgomotă; ea se uită în jură. În depărtare de câțiva pași, lângă trupina unui arbore, stetea contesa Georne, cu ochii ținuti într'o direcțiă. Ruth încă privi într'acolo unde vedă pe inspectorulă.

— „Lothar, Lothar!“ esclamá contesa.

Aldenhofen se oprí privindă cu uimire spre contesa, care ingenunchiă înaintea lui.

— „Iertare Lothar! Iertare pentru tóte câte ți-am făcută. În lungulă șiră de ani ai despărțirei nostre, numai acestă momentă l'am dorit.“

— „Seula-ți-vé, dómna contesă! Nu aveți causă de a mă ruga, pentru-că eu am iertată de multă și nici nu sciu se mă fi supărată vre-odată pe d-ta“, dîșe elă cu o privire liniștită și rece.

— „Lothar, acésta indulgență blândă nu am așteptat-o. O, eu sciamă, că éráși te vei întoroe odată și asta a fostă mângăerea mea. N'am fostă fericită, pentru-că și Carmen Helda iubescă numai odată!“

Ună zimbetă desprețuitoră se ivi în jurulă buzeloră lui. Elă făcă o mișcare, ca se se depărteze de lângă contesa, ce stetea în genunchi. Ea se aruncă cu frică ca sé-i prindă mâna, elă însé se retrase cu o privire respingătoare ca și cum ar vedé ună capă de șerpe.

— „Vréu se facă totă ce pretinđi tu, numai iertă și uită“, se rugă frumoșă femeia scaldată în lacrimi. „Splendorea numelui, pentru care te-am înșelată n'a putută se redea liniștea sufletului meu, pentru-că eu te doriașă pe tine... ér acum mă lapédă bucurosă de acestă nume, ca se fiu a ta. O corónă prințiară mi-s'a imbiată, Lothar, corónă prințiară. Dér eu o respingă ca se fiu a

ta umilită soția.“

— „Incă odată te rogă, dómna contesă, scólă! Trecutulă e mortă și uitat. Eu, pe cum veđi, m'am împăcată cu sórtea și încă mai bine de cum cređi. Nu te mai ingri de mine și renunță la speranța de a mă avé, pentru-că eu am uitată, — am uitată totulă!“

— „Lothar, nu fi aspru față de mine, deși merită acésta. Simțescă, că tu mă pedepsești, pentru-că porți adencă în inima ta chipulă meu. Spune ore, nu'i așa?“

Ore într'adeveră, Carmen Georne se fi fostă aceea, care atătă de dulce și insistătoră se putea ruga? Și inspectorulă nu simția nici o compătămire, nu mai era în elă nici o schinteia din iubirea lui de odinioră? Frumoșă ei față nu mai deștepta nici o amintire în sufletulă sêu?... Chipulă ei zăcea ruptă de mânilă lui în fântăna Nîmfeloră...

— „Tu tacă, pentru-că ești prea mare, ca se spui o minciună, fi déră nobilă, ca se fii mare în de ajunsă. Nu fii atătă de aspru și neingăduitoră, față de mine!“

— „Nobilă dómna, eu nu suntă as-

pru ou d-ta. Lasă se sfêrșimă. Frângearea credinței d-tale de odinioră mi-a mântuită inima de-o înșelare amară, pentru aceea mulțumescă adă lui Dumneșeu și d-tale. Și acum se lăsămă istoria junetii la o parte și se nu o mai amintimă.“

— „Nu, nu!“ suspină Carmen, care la începută ascultă cuvintele lui dulci. „Eu vréu, eu trebuie se teamă! Ah, Aldenhofen, decă a admittă iubirea ta, lasă-o se se deștepte éráși; eu voi servi pentru ea, ca o servitoare. Fă-mi plăcerea și nu mă numi contesă; e o pedepsă pentru mine, căci pentru acésta numire nu am pécătuítă.“

— „Nu am dreptulă se te numescă altcum; precum și eu își detragă dreptulă de a mă considera altfelă, ca pe ună străină.“

Carmenă se ridică, ochii ei scăpărau plini de mânia, dér se stăpăni încă odată înăbușindu-o. Din nou își întrebunță totă farmeculă, tótă frunșea și îndrăsnela în cuvintele: „Lothar, te rogă!“ Secunde întregi își întelniră ei ochii și Carmen cădă de durere la pământă, apoi își ascunse față în palmă suspinândă. Densa perduse puterea acelei inimă, care

persoană 80 cr., în familie 60 cr. Inceputul la 3 ore p. m. Pentru comitet: Iosif Filipan, preș., Vasiliu Papp, casar, Ioan Morar, controlor. Suprasolvirile se vor cuita pe cale diaristică.

— Junimea română din Sălagiu invită la Petrecerea de vără, ce se va a-rangia cu ocaziunea Adunării Desp. XI a „Asoc. Trans.” și a Reuniunii femeilor române Sălagene în comuna Sălagiu la 3 August. st.

Pentru comitet: Teodor Indre, președinte. Alesandru Gheție, secretar. Prețul intrării: pentru o persoană 1 fl., pentru familie 2 fl. 50 cr. Venitul este destinat pentru Reuniunea femeilor române sălagene și pentru biserica greco catolică din Sălagiu. Suprasolvirile se vor cuita pe cale diaristică. Inceputul la 8 ore seara. Banchetă la 2 ore p. m.

Mulțămă publică. Toți acei nume-roși amici, cunoscuți și binevoitori, cari parte au participat în persoană la înmormântarea neuitatei mele soții, parte prin epistole consolatoare și pline de iubire au grăbit a mă mângăia în durerea mea sufletescă, i rog să primescă fierbinte mulțumiri și să mă scuse dacă nu le pot răspunde fiicăru se-parat. Dumneșeu să-i scutescă pe toți de loviturile sorții de cari nu am fost eu scutit.

Clușiu, 9 Iulie 1891.

Basiliiu Podobă.

Instalarea noului fișpan în Făgăraș.

Din comitatul Făgărașului, 2 Iulie 1891.

În zilele acestea s'au petrecut în comitatul Făgărașului 2 lucruri mai însemnate și adevărate: În 2 Iulie a. c. și-a luat rămas bun dela acest comitat D-lu fișpanu Mihailu Horvat, care a stat în fruntea acestui comitat peste 9 ani. Se prezentă diferite corporațiuni și privați în sala cea mare a casei comitatului își luă rămas bun dela șeful de până acuma al acestui comitat și n'a rămas nimănui neobservată părerea de rău a d-lui fișpanu pentru despărțirea de acest comitat. La 2 ore după amiază a urmat un banchet. În 4 Iulie a. c. dimineața d-lu fișpanu însoțit de mai mulți oficiali și onorațori până la Voila, și-a luat drumul peste Cinc și a merge la noul său post în Dicio-St.-Mărtin.

În 6 Iulie 1891 însoțit dela Honorod începând de unii oficiali și onorațori, a intrat cu pompă oficială în Făgăraș, ca fișpan de nou numit, D-lu Guido de Bausnern.

În 7 Iulie a. c. a fost instalarea solemnă a D-lui fișpanu în sala cea mare a Casei comitatului. La 10 ore a. m. sala era deja plină de membrii comi-

odată a palpată pentru dânsa, d'ar tunc a respins-o cu neprudință. Corpul ei tremura de durere. Frumosa contesă s'a vădită desprețuită.

Aldenhofen se depărta tăcând. În dată după depărțirea lui, Carmen se sculă. O expresiune diabolică îi desfigură trăsăturile feții.

— „Jură, că tu va trebui s'o simțesci acosta, — se-ți iai pedepsă ca mine”, strigă contesa cu voce, ca și când ar crepa de mânie. Frământul frunzelor vi bra lină, o pasere cântătoare sbura spăriată din acel loc...

— „Contesă Georne! Carmen, Carmen!” s'auzî deodată mai multe voci în liniștea pădurii. Irina Schmidtsdorf venea cu brațele deschise către ea: „Scumpă Carmen, unde ai fost? Ce înfățișare ai tu; doră ai avut vre-o viziune?”

— „Am lunecat și am căzut, încât am plânș de durere. D'ar vino acum scumpă Irină, să fim veseli, căci în această lume frumoasă se renteză se trăiesc și se fii veseli.”

(Va urma.)

siunei municipale, apoi și de numeroși auditori. D-lu vice-șpanu Daniel de Gremoiu deschidând ședința, dă cetire înaltului rescript ministerial, prin care comitatul este încunoscintat, de schimbarea întâmplată. Noul fișpanu invitat de-o deputațiune sosese și ocupă locul presidial, se cetese decretul de numire și i-se i-a jurământul prescriș, apoi d-sa cu voce sonoră rostese cuvântarea sa de instalare, la care după ustă a răspuns d-lu protonotariu Ioan Turcu. Cuvântarea și răspunsul s'au rostit în limba maghiară, d'ar la cererea făcută s'a spus adunării pe scurt cuprinsul aceleia și în limba română.

Semburile cuvântării - programul a fișpanului pe cât mi mai pot aduce aminte a fost: că d-lu fișpanu deși candidat de mai mult timp ca atare, totuși nici odată n'a sperat a fi numit fișpanu chiar în comitatul Făgărașului; că D-Sa de origine nu este Maghiar, ci Sasu, și că nici odată nu și-a tăgăduit și nu și-a tăgăduit originea sa, d'ar este cu trup și suflet pentru iubita sa patriă Ungaria și pentru ideea de stat maghiar și așteptă ca așa să fi și locuitorii acestui comitat. Promite, că va lucra pentru binele material, cultural și moral al comitatului și orașului Făgăraș; că va fi strict în cele administrative și drept față cu pretenșiunile legale ale tuturor locuitorilor din comitat fără deosebire de confesiune și naționalitate, ăr pe locuitorii maghiari îi provocă, ca în ceea privesc patriotismul, ideea de stat maghiar și concordia între diferiții locuitori să o dovedescă acosta nu numai cu vorba, ci și cu fapta și să servescă și celorlalți locuitori cu exemple bune. — Etă pe scurt cuprinsul cuvântării, care a fost întrerupt de aplauze.

În numele majorității preponderante a locuitorilor din acest comitat, adevărat în numele Românilor, a răspuns în limba română, în o vorbire mai lungă d-lu vicariu Vasiliu Rațiu, care după ce arată fazele prin cari a trecut acest comitat într'un interval mai îndelungat, reasumând, arată și dorințele populațiunii, ca adevărat conformu legii de naționalitate, statutelor comitatense și comunale și usului de până mai acuma, să se respecte în afacerile administrative și limba română cum se întâmplă în mare parte și în comitatele vecine Brașov și Sibiu, unde este respectată limba germană; să se sisteze amestecul organelor administrative necompetente în afacerile bisericești și școlare și să se pună capăt denunțărilor de profesiune, cari în toți pașii Românilor nu vedă alta, decât comploturi și conspirări.

Cu această vorbire primită cu aplauze de întreaga comisiune municipală, era să se încheie ședința acosta extraordinară conchemată numai pentru instalarea d-lui comite, d'ar ceea ce nu plesni prin capul nici unui neașu Maghiar răsar în capul Armănelui Dr. Kapdebo Ferencz notariu public în Făgăraș, acestu homo novus, pe care nu l'am mai văditu nici auditu până acuma în comisiunea municipală, se sculă și declară categoric că el nu scie o iotă românească și că n'a priceputu nimica din cuvântarea d-lui Vasiliu Rațiu, d'ar elu declară de espectorări și minciuni totu ce a d'is d-lu ante vorbitoru. Mai multe a vorbi n'a fost în stare, căci totă adunarea răspuse Armănelui: nu e adevăratu, minți dta, nem igaz, elăl și așa fii silită să tacă d-lu Kapdebo.

În șgomotul acesta fiscalul comitatensu Kopacsanyi Mor care moțăia se trezesce, își frică ochii și nesciind ce e cauza șgomotului, spune d-lui comite, o e revoltă — lăzadás — și l'ă rog să încheie iute ședința, d'ar d-lu fișpanu nu numai nu încheie ședința, ci întrăbă, dacă mai voesce cineva a vorbi la obiectul de aș, și mai d'icându-se și din partea Sașilor un întreit „hoch” pen-

tru d-lu comite, acesta declara ședința de închisă.

După acosta urmară prezentările diferitelor corporațiuni și a unor privați, toți au fost mulțumiți cu primirea, că cum vor fi faptele noului fișpanu, acesta ne va arăta viitorul.

La 3 ore d. p. se întruniră la vre-o 200 de persoane la un banchet în onora d-lui fișpanu în sala cea spațioasă a d-lui Lauritsch.

La 6 ore se ridică masa și oșpeții se depărta, numai d-lu fiscalu comitatensu Kopacsanyi Mor cu câți-va soți de principii se aședă la altă masă, unde numitulu domn nemulțumit cu câte îndrugase la masa comună, și arată și probă de nou înalta sa cultură și marea sa artă oratorică, se vede, oă d-sale i-au p'etrus tare la inimă cuvintele d-lui fișpanu, că Maghiarii să premergă celorlalți cu exemple și fapte bune, și așa a și intonat în o îndrugătură a sa, că poporul român e prost și domni maghiari pot face cu elu ce le place, d'ar nici inteligența română n'a scăpatu nebatjocurit. Tot acestu model de fiscalu să fi d'is și aceea, că Români n'au aici nimica, că țera — patria lor este Dobrogea și Bucurescii. Vedeți cu astfelu de exemple soie fiscalul comitatului Făgăraș să contribuie la întărirea frațietății și a concordiei dintre naționalitățile conlocuitoare în acestu comitat!

La incidentul celu de totu fără tact și neparlamentar ce caracterisază de ajuns gradul de cultură al unui Kapdebo, observu, că prin acea procedere a vătămă întreaga comisiune municipală.

D-lu Kapdebo este notariu public în comitatul Făgăraș, unde în peste 80 de comune sunt locuitori numai Români și totuși recunoșce singuru spre rușinea lui, că nu scie o bóbă românească! Ei bine, ce credemintu, ce valoare pot avé tôte documentele publice, pertractările de rămasu, ce le face dsa pentru partidele române, cari nici nu l'ă înțelegu și nici elu nu le înțelegu? D-sa trăsese din spinarea Romănelui, d'ar de limba lui nu vrea să scie, măcară este numai în interesul lui a se puté înțelegu cu părțile române, d'ar a pretinde, — precum mi-se asigură — pentru lucrările lui defectuoșe, neesacte, de 2—5 ori mar multu, ca câtu i-s'ar compete, aceea pricepe și scie.

Să sperăm, că schimbarea d-lui comite, apoi faptele unor domni ca Kapdebo și Kopacsanyi vor deștepta și pe Români din letargia, ce i-a cuprins de mai mulți ani și la ocaziuni potrivite între marginile legii în comitetul permanent, în comisiunea municipală și administrativă își vor ridica totdeuna vocea spre apărarea veșei comitatului și a cauzelor drepte ale acestuia.

— n. —

Noul tarif vama român.

Sub titlul acesta scrie „Curierul Financiar” din Bucuresci:

Senatul a votat legea tarifului vama, votată de Camera. „Monitorul oficial” promulgă această lege, care de er, 29 Iunie, e aplicabilă tuturor țărilor, cu cari avemu seu nu încheiate convențiuni de comertiu.

Salutăm această mare și cu căldura și cu intusiasmul ce ni-a inspirat totdeuna lupta pentru emanciparea economică a României.

Astăzi România este, economicose, de sine stătătoare. Ea are mâna liberă de ași regula politica economică după cum interesele sale o povățuesc. Tariful vama, ce și-a dat, este un tarif moderat, care nu caută oertă nimănui, d'ar care dă putere Statului d'ar plăti cu aceeași monetă țărilor, cari vor trata în modu esagerat seu ar prohibi intrarea produselor noastre.

Austro-Ungaria, care e de mai mulți ani în răboiu vama cu noi, are acum ocaziunea de ași inaugura o politică economică, care să-i repare pe de-o parte perderile suferite după urma acestui răboiu, ăr pe de alta, să i redea debușeu de care are nevoie în țera noastră.

Așteptăm să vedem la lucru pe guvernul din Viena, ca și pe cel din Pesta, pentru a ne da mai bine seama, decât din acest răboiu au învățat ceva. Până atunci guvernul din Viena nu trebuie să uite, că din cauza încăpăținării guvernului ungar, industriile și navigațiunea austriacă au fost lovite de marte și că această împrejurare îl obligă d'ar lua măsuri energice pe lângă guvernul din Pesta spre a asigura industriilor austriace viața, la care au dreptul să aspire.

În ceea ce privesc pe Ungaria, această țera convinsă deja, că vitele și cerealele, ce am importa noi la ea, nu numai că nu i facu concurență, d'ar o ajută în exportul seu, nu va scăpa de siguru ocaziunea, ce-i oferă acum tariful vama român, pentru a face pe guvernul din Pesta să vedă odată, că nu s'orele se învertesc în jurul pământului, după cum îi place a crede, pentru ruina comertului ungar.

Cât despre noi, pozițiunea noastră e clară de totu. Dacă Austro-Ungaria va continua să prohibe seu să lovescă exagerat produsele noastre, vom prohibi și noi pe ale ei, și o a treia țera îi va lua locul cu produsele, ce nu se pot fabrica la noi, și acosta spre marea pagubă a comertului și a industriei austro-ungare.

Ne place deci a crede, că guvernul austro-ungar va vedé de astădată mai limpede și se va convinge, că poporul austro-ungar nu voesce a fi vecinic pedepsit și ruinat pentru că unu ministru din cabinetul ungar îi place a sustine cu încăpăținare, că s'orele se învertesc în jurul pământului.

Acum cuvântul e al guvernului din Viena și al celui din Pesta. Așteptăm.

Convocare.

La adunarea generală a despărțământului XX (Betlean) al „Asociațiunii transilvane”, ce se va ține în Betlean, la 1 August st. n. la 2 ore după amiază în localitatea școlii confesionale gr. cat. invită în numele comitetului d-nii: Gregoriu Puscaru, director și Ioan Boteanu, secretar.

Cu ocaziunea acestei adunări inteli-gința română din Betlean (comitatul Solnoc-Doboca) va arangia în sala casei balu filantropic în favorul bisericești și școlii gr. cat. de acolo. Prețul de intrare: pentru persoană 1 fl. 20 cr., ăr în familie de persoană 1 fl. Inceputul la 7 ore seara. Suprasolvirile și oferte se vor cuita pe cale diaristică.

Telegramele „Gaz. Trans.”.

(Serviciul biurolui de coresp. din Pesta.)

Londra, 12 Iulie. Impăratul Wilhelm răspundând la adresa Lordmajorului (primarului) d'ise, că elu va păstra amicitia istorică între ambele națiuni. Tinta sa mai înainte de tôte este susținerea păcii și elu va face totul pentru ca să susțină raporturile bune între Germania și celelalte națiuni.

Mannheim, 13 Iulie. Rinul și afluenții săi cresc din ce în ce.

Constantinople, 13 Iulie. Ministrul bulgar Nacsevici și agentul diplomatic Vulkovic au fost primiți de Sultanul în audiență. Primirea acosta e privată în cercurile diplomatice ca un eveniment forte important, de-orece dela depărțarea principelui Alexandru pentru prima dată se întâmplă, că dignitarii bulgari sunt primiți din partea Sultanului în modu oficial. Se vorbește că ambasadorul rusesc va face remonstrațiuni în privința acosta pe lângă Porta otomană.

Bucuresci, 13 Iulie. Intre partizanii lui Catargiu și între ai lui Vernescu au izbucnit diferențe serioșe.

Hatfield, 13 Iulie. Părechia imperială germană a sosit er la 6 ore seara cu un tren separat din Londra, pentru ca să viziteze pe Salisbury.

Proprietar: Dr. Aureliu Mureșianu.
Redactor responsabil interinal: Gregoriu Maior.

Cursul la bursa din Viena.

din 11 Iulie a. c. 1891

Table with 2 columns: Item (e.g., Renta de aur 4%, Renta de harti 5%) and Price (e.g., 105.50, 101.80).

Cursul pietei Braşov.

din 13 Iulie st. n. 1891.

Table with 2 columns: Item (e.g., Bancnote romanesce, Argint romanesce) and Price (e.g., 9.27, 9.81).

Serviciul de studii și construcții: căi ferate șosele și poduri alu ministerului lucrărilor publice din România face cunoscutu, că are necesitate de

Ingineri

ești cu diplome seu certificate din unele din școlele tehnice: Viena, Berlinu, Parisu, Bruxelles, Gand, Zürich etc. și se fia de naționalitate Români seu celu puținu se cunoscă limba română.

Amatorii de a fi angagiați pe unulu, doi seu mai mulți ani, suntu rugați a trimite serviciului în Bucuresci, Strada Minerva nr. 16 propunerile cu o copie legală după diplomă seu certificate, cu indicațiunea naționalității, etății, timpului servit și anume la ce lucrări.

CONCURSUL.

Pentru ocuparea postului de conducătoru specialistu în ale comericiului la „Reuniunea de consumu din Blășiu“ împreunată cu unu salariu anualu de 1000 fl. v. a. pentru anulul primu și % provădate în statutele Reuniunii se escrie prin această concursu.

Competenții pentru acestu postu au de a și așterne subscrierului consiliu administrativu până în 1 Septembrie st. n. a. c. petițiunile loră provădate cu următoarele documente:

- a) Estrasă matriculară de botez; b) Testimoniu despre pregătirea, calificatiunea și praca comercială; c) Adeverință, că posedă o cautiune celu puținu de 2000 fl. v. a. în banu gata, harti de valoare, realități seu în garanțe; d) Adeverință, că e de naționalitate română seu celu puținu cunoscă deplinu limba română în vorbire și scriere.

Concursele sunt de a se scrie cu mâna propriă. Petițiunile comercianților cridați și a acelor, caru din cauza datoriilor loră nu potu întreprinde nimic, nu se voru considera. Blășiu în 7 Iulie 1891. Consiliulu administrativu alu „Reuniunii de consumu din Blășiu“.

Numere singurate din „Gazeta Transilvaniei“ a 5 cr. se potu cumpăra în tutungeria I. Gross, și în librăria Nicolae Ciurcu.

Mersul trenurilor

pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabilu din 1 Iunie 1891.

Large railway schedule table with multiple columns for routes (Budapesta-Predealu, Predealu-Budapesta, B.-Pesta-Aradu-Teius, etc.) and train times.

Nota: Numerii incuadrati cu linii grose insemnăza orele de nopte.